

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 23 lutego 2024 r.
znak sprawy: DWM.ww.058.3.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 1347 Posła Sebastiana Kalety

Szanowny Panie Marszałku,

przesyłam poniżej odpowiedź na pytania zgłoszone w interpelacji Posła Sebastiana Kalety.

1. „Czy Ministerstwo Rolnictwa prowadzi analizę wpływu rozporządzenia o bezcłowym handlu z Ukrainą na sektor rolniczy w Polsce? Jeśli tak, to jakie są główne wnioski tej analizy?”

MRiRW z uwagą obserwuje i analizuje na bieżąco funkcjonowanie unijnych regulacji w handlu z Ukrainą. Obecnie uczestniczymy w pracach nad propozycją Komisji Europejskiej przedłużenia o kolejny rok rozporządzenia PE i Rady w sprawie autonomicznych środków handlowych (ATM) dla Ukrainy. Środki te po raz pierwszy weszły w życie w 2022 r. i polegają na zawieszeniu wszelkich ceł, które mogły jeszcze być nałożone na import z Ukrainy zgodnie z Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina i będącą jego integralną częścią Umową o Pogłębionej i Kompleksowej Strefie Wolnego Handlu (DCFTA) UE-Ukraina. Regulacja ATM jest jednym z czynników stymulujących wzrost importu produktów rolnych z Ukrainy – m.in. takich produktów jak cukier, mięso drobiowe czy jaja. W ramach DCFTA ich import bezcłowy był ograniczony do kontyngentów taryfowych, a obecnie te kontyngenty są zawieszone w ramach środków ATM.

Już od końca 2022 r. w dyskusjach na forum UE oraz krajowych konsultacjach MRiRW prezentowało sceptyczne stanowisko do koncepcji dalszego przedłużania jednostronnego zawieszenia wszystkich ceł UE w imporcie z Ukrainy. Naszym zdaniem należałoby powrócić do zapisów Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina, w szczególności do artykułu 29 DCFTA, tj. rozpocząć rozmowy ze stroną ukraińską na temat stopniowej, wzajemnej liberalizacji, której towarzyszyłoby stopniowe dostosowanie ukraińskiego rolnictwa do standardów i prawa UE. Taka stopniowa liberalizacja byłaby zbieżna z aspiracjami Ukrainy do członkostwa w UE. Prowadzeniem takich rozmów zainteresowana jest również sama Ukraina.

Komisja Europejska przyjęła jednak odmienne podejście i 31 stycznia br. opublikowała projekt rozporządzenia przedłużającego ATM o kolejny rok, tj. od 6 czerwca 2024 r. do 5 czerwca 2025 r. Jak informuje Komisja, ma to być ostatnie przedłużenie ATM dla Ukrainy. Po wygaśnięciu proponowanej regulacji Komisja ma zamiar wrócić do relacji z Ukrainą na podstawie Układu o stowarzyszeniu, w tym planuje wynegocjowanie umowy o wzajemnym pogłębieniu liberalizacji handlu UE-Ukraina.

MRiRW przeanalizowało projekt nowego rozporządzenia ATM i sformułowało postulaty, które są prezentowane przez Polskę w dyskusjach na forum UE oraz w relacjach z Komisją Europejską. Projekt KE zawiera elementy, które oceniamy jako krok we właściwym kierunku, porównując je z obecnym stanem prawnym:

- pewne wzmocnienie i skrócenie procedur wprowadzania środków ochronnych;
- możliwość przyjęcia środków ochronnych o charakterze regionalnym, gdy import spowoduje zaburzenia rynkowe w jednym państwie członkowskim czy regionie UE (bez konieczności wykazania, że zaburzenia dotyczą całej UE);
- mechanizm automatycznego przywrócenia cła w imporcie mięsa drobiowego, cukru i jaj po przekroczeniu przez import określonego progu.

Niemniej jednak propozycja KE wciąż wymaga istotnych zmian i modyfikacji, aby zapewnić lepszą ochronę dla sektora rolnego. Dlatego w dyskusjach na forum Rady UE i PE Polska zgłasza poniższe postulaty:

- obniżenie progu wielkości importu z Ukrainy, po przekroczeniu którego ma być wg propozycji KE nałożone cło na jaja, cukier, mięso drobiowe;

- wdrożenie ww. specjalnego mechanizmu ochronnego nie czekając na wejście w życie nowego rozporządzenia ale w oparciu o bieżące rozporządzenie ATM;
- objęcie wszystkich produktów rolnych bez wyjątku możliwością stosowania środków ochronnych wg nowego rozporządzenia ATM (tj. środków służących ograniczeniu bezcłowego importu – rozporządzenie nie określa z góry, jaką mają mieć formę);
- wykreślenie z rozporządzenia przepisu zawieszającego w stosunku do importu z Ukrainy przepisy UE pozwalające krajom członkowskim na samodzielne stosowanie, w wyjątkowych sytuacjach, środków w imporcie z krajów trzecich służących ochronie zdrowia i porządku publicznego;
- zobowiązanie się KE do regularnego raportowania krajom członkowskim na temat stanu dostosowania ukraińskiego ustawodawstwa do przepisów UE dotyczących wymogów i standardów produkcji rolnej.

Dyskusja na forum UE w sprawie projektu rozporządzenia ATM wciąż trwa.

Będziemy w dalszym ciągu podejmować działania celem modyfikacji tego projektu, aby lepiej zabezpieczał potrzebę ochrony wrażliwych sektorów rolnictwa.

2. „Czy Ministerstwo przewiduje jakiekolwiek działania mające na celu zabezpieczenie interesów polskich producentów rolnych w kontekście niekorzystnego dla nich rozporządzenia o bezcłowym handlu z Ukrainą?”

Obecnie prowadzony jest przegląd procedur na wszystkich etapach kontroli produktów rolno-spożywczych na granicy z Ukrainą, realizowanych przez służby celne i inspekcje. W obszarze bezpieczeństwa żywności produkty importowane z krajów trzecich, w tym z Ukrainy, muszą obecnie spełniać wymogi unijne lub ekwiwalentne do unijnych. Określone kategorie produktów podlegają granicznym kontrolom weterynaryjnym, fitosanitarnym, sanitarnym lub jakościowym zgodnie z procedurami określonymi przez unijne i krajowe przepisy. Prowadzony przegląd pozwoli ocenić potrzebę ew. wzmocnienia lub modyfikacji tych procedur.

Jednocześnie podejmowane są działania w celu zwiększenia możliwości wykorzystania zboża produkowanego w Polsce na inne cele niż spożywcze, w tym m.in. krajowej produkcji kukurydzy, jak i produkowanego z niej bioetanolu. Dzięki wprowadzeniu w Polsce europejskiego standardu benzyny E10 od 1 stycznia 2024 r. zwiększy się zapotrzebowanie na kukurydzę o dodatkowe około 400-500 tys. ton rocznie.

Ponadto rozbudowywana jest infrastruktura transportowa, drogowa i przeładunkowa w Polsce oraz trwa współpraca z eksporterami, dzięki czemu możliwe jest zwiększanie eksportu zbóż z Polski do historycznie wysokich poziomów. Wspieramy także rolników w budowie silosów i magazynów zbożowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Daje to ponad 1 milion ton dodatkowej pojemności magazynowej.

Poza ww. działaniami należy zauważyć, że funkcjonują systemowe rozwiązania poprawiające stabilność rynku rolnego i dochodów rolniczych, takie jak np.: mechanizmy Wspólnej Polityki Rolnej (w tym płatności bezpośrednie), Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRW RiR 2030), która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich państwa i inne. W załączniku zawarte są szczegółowe informacje na temat wsparcia oferowanego w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich i w Planie Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (w tym planowanych modyfikacji niektórych jego instrumentów).

Odnośnie do wsparcia finansowego, informuję, że w 2024 roku producenci rolni mogą ubiegać się o:

- Pomoc dla producentów kukurydzy

Wysokość pomocy ustalana będzie jako iloczyn deklarowanej przez producenta kukurydzy, we wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich za 2023 rok na podstawie ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, powierzchni upraw kukurydzy (z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę) nie większej niż 100 ha, i stawki pomocy.

Wnioski będzie można złożyć raz do dnia 29 lutego 2024 r.

Stawka pomocy zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia wynosi:

- 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w województwie lubelskim i podkarpackim;
- 700 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w województwie małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim i podlaskim;
- 500 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w pozostałych województwach.

W przypadku gdy ze złożonych wniosków będzie wynikało, że zapotrzebowanie na pomoc przekracza łącznie kwotę 1 mld zł, do obliczenia wysokości tej pomocy stosuje się współczynnik korygujący. Współczynnik korygujący będzie stanowił iloraz kwoty 1 mld zł i kwoty równej zapotrzebowaniu na tę pomoc wynikającemu ze złożonych wniosków oraz będzie ustalany z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

- Kredyty na utrzymanie płynności finansowej - linia UP

Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.

Kredyt może zostać udzielony na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej.

Kwota kredytów udzielonych producentowi rolnemu nie może przekroczyć kwoty:

- 100 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni nie większej niż 50 ha użytków rolnych;
- 200 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha i nie większej niż 100 ha użytków rolnych;
- 400 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych.

Oprocentowanie należne bankowi płacone przez kredytobiorcę wynosi 2%.

3. „Czy Ministerstwo rozważa możliwość wprowadzenia embargo na towary z Ukrainy w celu zrównoważenia warunków handlowych i ochrony interesów polskiego sektora rolniczego?”

Od 16 września 2023r. na podstawie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii obowiązuje jednostronny krajowy zakaz importu z Ukrainy pszenicy, rzepaku, słonecznika i kukurydzy oraz niektórych produktów przetwórstwa zbóż i nasion

oleistych. Komisja Europejska przekazała już stanowisko, że uważa ten zakaz za niezgodny z traktatami unijnymi i nie wyklucza wszczęcia procedury naruszeniowej wobec Polski. W związku z tym ewentualne rozszerzenie zakresu towarowego tego zakazu na inne towary prowadziłoby do zaostrzenia konfliktu z KE. Dlatego też prowadzimy obecnie z KE i ze stroną ukraińską rozmowy mające na celu ograniczenie eksportu z Ukrainy do Polski wrażliwych towarów rolnych, opartego na licencjach eksportowych wydawanych przez Ukrainę. Zależy nam na wprowadzeniu mechanizmu, który byłby akceptowalny dla KE, innych krajów członkowskich UE oraz strony ukraińskiej. Dopóki nie wypracujemy ze stroną ukraińską akceptowalnych dla wszystkich stron zasad przepływu towarów rolno-spożywczych, które będą chroniły polskich rolników, zakaz przywozu z Ukrainy nie powinien być zniesiony.

Chciałbym Pana Posła zapewnić, że prezentując nasze stanowiska na forum UE oraz uczestnicząc w pracach nad stanowiskami Rządu resort rolnictwa i rozwoju wsi ma stale na uwadze potrzebę ochrony polskich rolników przed nadmiernym importem rolnym z Ukrainy.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
/podpisano elektronicznie/

Załącznik:

Wsparcie oferowane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich i w Planie Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (w tym planowane modyfikacje niektórych jego instrumentów).

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów